

CEESEN-BENDER

Gradbene intervencije v ranljivih naseljih proti energetski revščini

Dosežek 3. 1

Poročilo o ovirah pri prenovi stavb v regulativnem okviru Slovenije

Raven razširjanja: Javna

WP3 Odpravljanje ovir za gradbene intervencije v
ranljivih naseljih

LEASP 2025

Co-funded by
the European Union

CENTRAL & EASTERN EUROPEAN
SUSTAINABLE ENERGY NETWORK
CEESEN-BENDER

Zgodovina različic

Različica	Datum	Modificirano s strani	Razlog za spremembo
v. 01	15.07.2024.	Tomislav Cik, Matija Eppert,	Ustvarjanje
v. 02	15.10.2024.	Mihaela Kiselak, Roman Kekec	Urejanje in revizija
v. 03	28.10.2024.	Tomislav Cik	Končna različica

© CEESEN-BENDER - Gradbene intervencije v ranljivih okrožjih proti energetske revščini

To delo je licencirano pod Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0) / Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Spletna stran: <https://ceesen.org/en/about-ceesen/>

PREDLAGANO NAVAJANJE

Kekec, R., Kiselak, M. (2025). Poročilo o ovirah pri prenovi stavb v regulativnem okviru Slovenije. Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje (LEASP, SI: Projekt CEESEN-BENDER. Pridobljeno s spletne strani www.ceesen.org.

Vsebina

CEESEN-BENDER	1
1. Ozadje projekta CEESEN-BENDER	1
2. Pomembnost tega dokumenta	1
3. Uvod	3
4. Metodologija	4
5. Regulativne in politične ovire za energetske prenove večstanovanjskih stavb v Sloveniji	5
5.1 Cilji	9
5.2 Ukrepi	10
5.3 Implementacija in spremljanje	11
6. Ovire, povezane z javnimi pozivi za energetske prenove večstanovanjskih stavb v Sloveniji	13
6.1 Učinkovitost javnih razpisov	14
6.2 Postopki prijave in merila za upravičenost	15
6.3 Ukrepi prenove in stopnje sofinanciranja	16
6.4 Energetska revščina	17
7. Politična priporočila za izboljšanje nacionalnega regulativnega okvira	18
Priloga 1	20
Priloga 2	23
Priloga 3	24

1. Ozadje projekta CEESEN-BENDER

Glavni cilj projekta "Ukrepi za zmanjšanje energetske revščine, povezane z gradnjo v ranljivih soseskah" (tj. CEESEN-BENDER), ki se je začel 1. septembra 2023, je opolnomočiti in podpreti ranljive lastnike stanovanj in najemnike, ki živijo v večstanovanjskih stavbah iz sovjetske dobe v petih državah srednje in vzhodne Evrope: Hrvaška, Slovenija, Estonija, Poljska in Romunija. Projekt bo pomagal pri procesu prenove z ugotavljanjem glavnih ovir in oblikovanjem zanesljivih podpornih storitev, ki vključujejo lastnike stanovanj, njihova združenja in upravnike stavb.

Projekt CEESEN-BENDER, ki ga koordinira Društvo za oblikovanje trajnostnega razvoja (DOOR), združuje vodilne raziskovalce in strokovnjake s tega področja iz šestih držav: Hrvaške (Society for Sustainable Development Design / DOOR, Medjimurje Energy Agency Ltd. / MENEА, EUROLAND Ltd. / Euroland, GP STANORAD Ltd. / GP STANORAD), Estonije (Univerza v Tartuju / UTARTU, Regionalna energetska agencija Tartu / TREA, Estonska zveza stanovanjskih združenj / EKYL), Slovenije (Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje / LEASP), Romunije (Lokalna energetska agencija Alba / ALEA, Občina Alba Iulia / ALBA IULIA), Poljska (Mazovijska energetska agencija / MAE, Stanovanjska zadruga Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa - The Warsaw Housing Cooperative / WSM), Nemčija (Climate Alliance) in Srednje-vzhodnoevropska mreža za trajnostno energijo (CEESEN).

Projekt CEESEN-BENDER se izvaja od septembra 2023 do avgusta 2026, skupni proračun znaša 1,85 milijona EUR, od tega se 1,75 milijona EUR financira program Evropske unije za okolje in podnebne ukrepe (LIFE 2021-2027) v okviru pogodbe o dodelitvi sredstev št. LIFE 101120994. Projekt vodijo mednarodno priznani raziskovalci iz Društva za oblikovanje trajnostnega razvoja (DOOR), Univerze v Tartuju, Lokalne energetske agenture Spodnje Podravje, Lokalne energetske agencije Alba, Climate Alliance, Medžimurske energetske agencije (MENEА), Mazovske energetske agencije (MAE), Regionalne energetske agencije Tartu (TREA), Občine Alba Iulia, Srednje-vzhodnoevropske mreže za trajnostno energijo (CEESEN). Poleg tega so pridruženi partnerji projekta še Stanovanjska zadruga "Marysin Wawerski", EUROLAND Ltd., GP STANORAD Ltd. in estonska zveza zadružnih stanovanjskih združenj (Estonian Union of Co-operative Housing Associations).

2. Pomembnost tega dokumenta

Predstavitev politike povzema rezultate analize ustreznih nacionalnih predpisov v zvezi s prenovo stavb, ki se nanašajo na energetska gospodarstva v Sloveniji. Analiza slovenskih političnih in regulativnih okvirov vezanih na prenovo večstanovanjskih stavb je ključni korak med mnogimi, ki so potrebni za povečanje energetske učinkovitosti slovenskega stavbnega fonda in ublažitve energetske revščine v državi. S kritično študijo vsebine in dosežkov nacionalnih politik, ter regulativnih ukrepov ta analiza ponuja vpogled, kako se lahko Slovenija bolje uskladi s širšimi cilji EU in poveča svoj prispevek k zmanjšanju porabe energije in emisij toplogrednih plinov v sektorju stanovanjskih stavb. Glede na to, da velik del stanovanjskega sektorja v Sloveniji predstavljajo večstanovanjske stavbe, je izboljšanje njihove energetske učinkovitosti bistvenega pomena pri doseganju ciljev EU na področju energetske učinkovitosti. Namen

predstavitve politike je poudariti uspehe in pomanjkljivosti obstoječih politik in predpisov ter ponuditi smernice za prihodnja zakonodajna, politična in finančna prizadevanja, da bi zagotovili, da bodo prenove v Sloveniji obsežne in učinkovite.

Priporočila, ki izhajajo iz takšnih na dokazih temelječih smernicah, so ključnega pomena za reševanje posebnih izzivov energetske prenove in energetske revščine v Sloveniji. Na podlagi ugotovitev analize so bila oblikovana posebna priporočila za izboljšanje prihodnjih programov, politik in zakonodaje ter zagotavljanje učinkovitega in ciljno usmerjenega dodeljevanja sredstev in določanja prednostnih nalog. Priporočila so namenjena političnim akterjem in ustreznim odločevalcem politik v Sloveniji. Poleg tega lahko izboljšanje energetske učinkovitosti v večstanovanjskih stavbah zmanjša skupno porabo energije in emisij, hkrati pa bistveno izboljša življenjske pogoje velikega dela prebivalstva. Obravnavanje energetske revščine v teh stavbah podpira socialno pravičnost v državi in izboljšuje kakovost življenja ranljivih gospodinjstev, kar prispeva k družbeni in gospodarski stabilnosti Slovenije.

Partnerji projekta CEESEN-BENDER so za večstanovanjske stavbe ugotovili naslednje ovire za energetske prenove in posledično zmanjšanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji.

Povzetek **regulativnih in političnih ovir:**

- Čeprav so na voljo finančne spodbude in programi, je lahko iskanje teh možnosti zapleteno, prav tako vsi prebivalci do njih niso upravičeni ali pa jih ne poznajo.
- Zakon sicer določa standarde energetske učinkovitosti, vendar so mehanizmi izvrševanja lahko šibki, kar vodi v nedosledno izpolnjevanje predpisov posameznih večstanovanjskih stavb.
- Instrumenti politike morda ne zagotavljajo dovolj spodbud ali podpore prebivalcem in lastnikom stanovanj, da bi vlagali v izboljšave energetske učinkovitosti, zlasti kadar neposredne finančne koristi niso očitne.
- Obstajajo tehnične in regulativne omejitve zmogljivosti omrežja za vključevanje distribuirane proizvodnje obnovljive energije iz večstanovanjskih stavb (MABs).
- Uredba morda nima jasnih smernic o tem, kako naj se izvajajo vzdrževalna dela v večnamenskih stavbah, zlasti v zvezi z nadgradnjami energetske učinkovitosti in namestitvijo sistemov za obnovljive vire energije.

Povzetek **ovir, povezanih z javnimi pozivi za energetske prenove večstanovanjskih stavb:**

- Ne zadostnost podatkov in preglednosti
- Zapleteni postopki prijave
- Visoki začetni stroški in omejene finančne spodbude
- Zahteve glede upravičenosti in solastništva
- Pomanjkanje ciljno usmerjene podpore za energetske revna gospodinjstva
- Ne zadostna osredotočenost na vključevanje obnovljivih virov energije

Na podlagi teh ovir so partnerji projekta CEESEN-BENDER opredelili naslednja **politična priporočila** za večjo energetske prenove in zmanjšanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji:

1. Vzpostavitev centralizirane platforme za energetske podatke;
2. Poenostavitev in racionalizacija postopkov za oddajo vlog za večstanovanjske stavbe v Sloveniji;
3. Podpora mehanizmom kolektivnega financiranja;
4. Sistem ponderiranega glasovanja;
5. Kampanje ozaveščanja in informiranja;
6. Večja osredotočenost na vključevanje obnovljivih virov energije.

3. Uvod

Stavbe po vsem svetu predstavljajo pomemben delež porabe energije in emisij toplogrednih plinov (GHG), zato je njihova prenova ključni del prehoda na nizkoogljično gospodarstvo. Po podatkih Medvladnega foruma za podnebne spremembe je leta 2019 stavbni sektor povzročil 12 GtCO₂-eq emisij toplogrednih plinov, kar predstavlja 21 % svetovnih emisij. Te emisije so zajemale 57 % iz posrednih virov CO₂, kot je proizvodnja električne energije, 24 % iz neposrednih emisij CO₂ na kraju samem ter 18 % iz proizvodnje cementa in jekla za gradnjo stavb. Če upoštevamo samo emisije CO₂, so stavbe prispevale 31 % svetovnih emisij. Raba energije v stavbah, kjer sta stanovanjski in nestanovanjski sektor prispevala 70 % oziroma 32 % k skupnemu svetovnemu povpraševanju po končni energiji, kaže na občutno povečanje emisij CO₂ in porabe energije med letoma 1990 in 2019, zlasti pri električni energiji, katere poraba se je povečala za 161 %.¹

EU je v zvezi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov določila zavezujoče cilje v okviru Načrta-uresnitve podnebnih ciljev do leta 2030 in svežnja Fit for 55. Cilj je do leta 2030 zmanjšati emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Stavbe so v EU odgovorne za približno 40 % porabe energije in 36 % emisij toplogrednih plinov. Po podatkih iz leta 2020 je kar 75 % celotnega stanovanjskega fonda, od katerega je več kot tretjina (35 %) zgrajena pred letom 1970, razvrščenega med energetske neučinkovitega.² Zato so energetske prenove³ večstanovanjskih stavb osrednjega pomena za doseganje ciljev EU na področju energetske učinkovitosti, odpravljanja energetske revščine ter prispevanja k širšim prizadevanjem za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. V uradnih strategijah in dokumentih EU, kot so strategija Renovation Wave, Načrt za uresničitev podnebnih ciljev in sveženj Fit for 55, so opisane smernice in cilji za prenove stavb ter njihova vloga v podnebni in energetski politiki EU.

S prenovo obstoječih stavb bi se lahko skupna poraba energije v EU zmanjšala za 5-6 %, emisije ogljikovega dioksida pa za približno 5 %. Kljub temu potencialu je povprečna

¹ IPCC, poglavje 9: Stavbe, dostop 10.07.2024,

² Evropska komisija - oddelek: Energija - v središču pozornosti, dostop: 10.7.2024,

³ Energetska prenova stavbe vključuje različne tehnične postopke in procese, namenjene izboljšanju energetske učinkovitosti stavbe. To vključuje izvedbo energetskega pregleda in pridobitev energetske izkaznice, izdelavo projektne dokumentacije za dokazovanje prihrankov energije, izboljšanje toplotne izolacije zunanjih delov, kot so stene in strehe, ter zamenjavo zunanjega stavbnega pohištva. Vključuje tudi nadgradnjo tehničnih sistemov, kot so sistemi ogrevanja, hlajenja, prezračevanja, klimatizacije, priprave tople vode in razsvetljave. Poleg tega lahko postopek vključuje tudi vključevanje obnovljivih virov energije, kot so sončni kolektorji in toplotne črpalke.

letna stopnja prenove stavb v EU manj kot 1 %, v državah članicah pa se stopnja prenove giblje med 0,4 % in 1,2 %. Poleg tega so gospodinjstva ali stanovanjski sektor leta 2021 predstavljali 27 % končne porabe energije v EU, kar je 18,6 % bruto domače porabe energije v EU. Cilj strategije EU Renovation Wave, ki je del evropskega zelenega dogovora, je do leta 2030 vsaj podvojiti letno stopnjo energetske prenove stanovanjskih in nestanovanjskih stavb. Cilj te pobude je prenova 35 milijonov stavb v naslednjem desetletju. Posebni poudarek je na izboljšanju energetske učinkovitosti večstanovanjskih stavb, kjer je energetska revščina pogosto izrazita. Energetska revščina prizadene na milijone državljanov EU, kar vodi do neustreznega ogrevanja in hlajenja ter na splošno slabih življenjskih razmer. Države Srednje in Vzhodne Evrope se v zvezi s tem soočajo z edinstvenimi izzivi, vključno s starejšim stavbnim fondom, slabšo energetsko učinkovitostjo in višjimi stopnjami energetske revščine.

V Sloveniji predstavljajo večstanovanjske stavbe pomemben del stanovanjskega fonda, saj v to kategorijo glede na uporabno površino ogrevanih delov spada približno 30-35 % vseh stanovanjskih stavb. Približno 55 % teh večstanovanjskih stavb se nahaja v osrednji in vzhodni Sloveniji, kjer je podnebje bolj celinsko. Velik del je bil zgrajen pred letom 1980, skoraj 60 %, torej pred uveljavitvijo celovitih standardov porabe energije v stavbah. Te starejše stavbe običajno porabijo za ogrevanje 180-220 kWh/m² toplotne energije na leto. Z izvajanjem ukrepov za energetsko učinkovitost pa se lahko ta poraba zmanjša na približno 50-70 kWh/m². Razpoložljivi podatki tudi kažejo, da več kot 80 % teh stavb ni v skladu z energetskimi predpisi po letu 1985, kar povzroča velike toplotne izgube in uvršča večstanovanjske stavbe med energetsko najmanj učinkovite stavbe v državi. Poleg tega je bilo nekje 35 % vseh lastniških stanovanj zgrajenih pred letom 1960, 55 % pa pred letom 1970. Z vidika stavbnega fonda z najslabšo energetsko učinkovitostjo je več kot 40 % (približno 100.000) enostanovanjskih stavb z energetskim razredom F ali G. Večinoma so bile zgrajene pred letom 1980. Ta delež kaže na obseg gospodinjstev z visoko porabo energije za ogrevanje in s tem povezanimi stroški. Delež takšnih večstanovanjskih stavb je približno 8 % ali približno 24 000 gospodinjstev.

4. Metodologija

Namen tega kratkega pregleda politike je zagotoviti z dokazi podprte smernice, ki podpirajo bolj ciljno usmerjeno in obsežno energetsko prenovo večstanovanjskih stavb v nacionalnem okviru, hkrati pa se ukvarjajo z vprašanji energetske revščine gospodinjstev, ki živijo v teh stavbah. To bi dosegli z boljšim razumevanjem obstoječih regulativnih in političnih ovir v zvezi s temi krovnimi cilji. Z dokazi podprta politična priporočila, ki temeljijo na takšni analizi, imajo velik potencial za podporo odločevalcem pri prihodnjem izboljšanju regulativnih okvirov in za boljšo podporo intervencijam, povezanih s stavbami, v ranljivih okrožjih. **Zato je cilj te analize opredeliti in analizirati ustrezne nacionalne predpise v zvezi s prenovo stavb, ki se nanašajo na energetsko revna gospodinjstva** v pilotnih državah. Ta povzetek politike bo pomagal pri ocenjevanju takšnih ovir v širšem okviru projekta CEESEN-BENDER, na nacionalni ravni in v okviru držav srednje in vzhodne Evrope s sintetičnim poročilom o državah srednje in vzhodne Evrope.

Partnerji projekta CEESEN-BENDER so za razumevanje omenjenih regulativnih in političnih ovir najprej opredelili javno dostopne nacionalne dokumente (strategije, politike, zakone, statute zadrug itd.), ki so najpomembnejši za opredelitev obstoječe politike in

regulativnega okvira energetske prenove večstanovanjskih stavb in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavb v njihovi državi. Opredeljeni so bili tudi vsi prejšnji javni razpisi, povezani z energetskimi prenovami večstanovanjskih stavb, skupaj s pogoji, rezultati in drugimi ključnimi vidiki javnih razpisov iz dokumentacije, ki je bila javno dostopna. Vsebinsko dokumentov so projektni partnerji analizirali s pomočjo treh ločenih raziskovalnih instrumentov, ki jih je razvil vodja aktivnosti, skupaj z navodili, kako uporabiti te instrumente za zbiranje podatkov. V zvezi z analizo politike in regulativnega okvira sta bila razvita dva instrumenta. Tretji instrument pa je bil razvit izključno za zbiranje podatkov, ki se nanašajo na zgoraj omenjene javne pozive za prenovo večstanovanjskih stavb.

Prvi od dveh instrumentov v zvezi s političnimi in regulativnimi ovirami je vključeval skupaj 27 vprašanj. 14 vprašanj zaprtega tipa z vnaprej določenimi odgovori, ki jih je določil vodja aktivnosti, in 13 vprašanj odprtega tipa, pri katerih je moral raziskovalec navesti seznam v obliki točk ali vnesti določeno številčno ali kakovostno vrednost. Vprašanja so bila strukturirana v naslednje štiri segmente: Splošne informacije; Energetska prenova večstanovanjskih stavb; Energetska revščina v večstanovanjskih stavbah; Energija državljanov v večstanovanjskih stavbah. Instrument je zbiral bolj osnovne in opisne informacije in je bil dopolnjen z instrumentom, ki je vseboval skupno deset vprašanj, ter podvprašanja, razvrščena v tri ločene segmente omenjenih ovir, ki jih je mogoče najširše opredeliti kot: Cilji, Ukrepi ter Izvajanje in spremljanje. Druga faza analize je bila izvedena z zbiranjem zahtevanih podatkov v obliki odgovorov na vprašanja, ki jih je posredoval vodja aktivnosti. Tako so bili pridobljeni kvalitativni podatki v pisni obliki, ki so pomembni za opredelitev zakonodajnih ovir in ovir politike na nacionalni ravni. Predstavljajo širša razmišljanja o ugotovitvah iz prve faze in njihovo sintezo s predhodnimi razumevanji in izkušnjami raziskovalca v zvezi z energetsko prenovo in zmanjševanjem energetske revščine v večstanovanjskih stavbah.

5. Regulativne in politične ovire za energetsko prenovo večstanovanjskih stavb v Sloveniji

Analiza politike in regulativnega okvira zajema skupaj pet uradnih javno dostopnih dokumentov, za katere velja, da so bolj ali manj pomembni za opredelitev trenutnega nacionalnega regulativnega in političnega okvira za energetsko prenovo in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji. Nekatere splošne informacije, zbrane v prvem koraku analize, prikazujejo aktualnost te zakonodaje in politik, kakor tudi njihov status, splošne povzetke primarnih in sekundarnih vsebinskih področij ter ključne deležnike politike ali uredb, ki so izrecno omenjeni v samem dokumentu ali pa se nanje posredno sklicujejo. Tabela 1 prinaša pregled teh dokumentov s prej omenjenimi splošnimi informacijami in hiperpovezavo do vsakega od analiziranih dokumentov.

Tabela 1. **Splošni podatki o** analiziranih dokumentih, ki opisujejo slovenski regulativni in politični okvir za energetsko prenovo večstanovanjskih stavb.

Zakonodaja/politika	Leto objave	Predmetno področje (primarna &	Vir:	Različica	Ključni deležniki
---------------------	-------------	--------------------------------	------	-----------	-------------------

		sekundarn a)			
Energetski zakon (EZ-2)	2024	Energija in energetske prenove	https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8855	Končni	Skupine prebivalstva ali gospodinjstva z nizkimi dohodki
Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)	2020	Energija in stavbe	https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8855	Končni	Udeleženci na energetskem trgu
Zakon o spodbujanju uporabe obnovljivih virov energije (ZSROVE)	2021	Obnovljivi viri in energetske prenove	https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8236	Končni	Upravičenci do finančnih spodbud za uporabo obnovljivih virov energije so fizične in pravne osebe, vključno z osebami javnega sektorja, razen neposrednih uporabnikov državnega proračuna
Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEK)	2021	Energija in energetska revščina	https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8141	Končni	Državlani
Zakon o pomoči gospodarstvu za blažitev posledic energetske krize (ZPGOPEK)	2022	Energija in energetske krize	https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8737	Končni	Državlani

V Sloveniji se pri implementaciji energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije v večstanovanjskih stavbah srečujemo z več izzivi. Kljub finančnim spodbudam in programom, njihova zapletenost in premajhna ozaveščenost prebivalcev omejujejo njihovo učinkovitost. Poleg tega slabo uveljavljanje standardov energetske učinkovitosti in nezadostne spodbude za naložbe ovirajo dosledno upoštevanje in sprejemanje, medtem ko tehnične in regulativne omejitve v omrežju ter nejasne smernice za vzdrževanje dodatno otežujejo vključevanje sistemov obnovljivih virov energije. Odpravljanje teh ovir je ključnega pomena za razvoj trajnostnih energetskih praks v večstanovanjskih stavbah.

V tabeli 2. so prikazani zbrani podatki o različnih vidikih energetske prenove večstanovanjskih stavb glede na analizirani zakonodajni in strateški okvir. Rezultati prinašajo pregled opredeljenih **kvantitativnih ciljev, ukrepov** prenove in **finančnih virov za** izvajanje ukrepov, opredeljenih v analiziranih dokumentih. Poleg tega analiza vključuje samooceno relevantnosti posameznega pregledanega dokumenta, da se prikazani rezultati umestijo v širši zakonodajni in politični kontekst ter ustrezno ovrednoti njihov (ne)učinek na zakonodajo ali politiko na določenem področju. Tabela prinaša povzetek opredeljenih ciljev v ustreznih enotah, ukrepov za doseg teh ciljev, finančnih sredstev, potrebnih za njihovo doseg, ter virov takšnega financiranja. Dokumenti za katere je bilo ocenjeno, da imajo (trenutno) majhen vpliv na energetske prenove, so iz tabele 2 izključeni.

Tabela 2. Pregled kvantitativnih ciljev, ukrepov, finančnega obsega in virov financiranja ukrepov **energetske prenove večstanovanjskih stavb v Sloveniji** v analiziranih dokumentih.

Zakonodaja/politika	Cilji (enota)	Ukrepi	Finančni obseg (EUR)	Finančni vir	Učinek
Akcijski načrt za zmanjšanje energetske revščine za obdobje treh let (2024 - 2026)	Zmanjšanje deleža energetske revnih gospodinjstev na največjo vrednost med 3,8 in 4,6 %.	(finančno) Implementacija subvencij in nepovratnih sredstev za posodobitev energetske učinkovitosti v domovih družin z nizkimi dohodki, kot so izolacija, učinkoviti ogrevalni sistemi in energetske učinkoviti aparati. približno 1 milijon EUR iz prispevka za EE (znesek prispevka se spremeni glede na opredelitev v NEPN) za skupne ukrepe pri energetski prenovi večstanovanjskih stavb	48 milijonov EUR 33,8 mio. EUR za obdobje 2024-2026 14,2 milijona evrov. EUR za obdobje 2027 - 2029	Sklad za podnebne spremembe in ESRR	Visoka
Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitve posledic energetske krize (ZPGOPEK)	Ne	Ne	Ne	Javni skladi in skladi EU	Srednja
Dolgoročna strategija energetske prenove stavb - DSEPS 2050	74 % energetske prenovljenih enostanovanjskih stavb do leta 2050 in 91 % večstanovanjskih stavb; 16.914 m ² večstanovanjskih stavb bo prenovljenih.	(tehnično) zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v stavbah za vsaj 70 odstotkov do leta 2030 v primerjavi z letom 2005	565,7 milijona EUR	Eko sklad	Srednja

Vse navedene politike in zakonodaja so bile analizirane tudi glede ukrepov, finančnega obsega in virov financiranja za zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah. Tabela 3 prikazuje zbrane podatke o teh vidikih. Tudi v tem primeru so iz tabele 3 izključeni dokumenti, za katere je bilo ocenjeno, da niso tako pomembni za zmanjšanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah.

Tabela 3. Pregled ukrepov, finančnega obsega in virov financiranja ukrepov za **zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji** v okviru analiziranih dokumentov.

Zakonodaja/politika	Ukrepi	Finančni obseg (EUR)	Finančni vir	Učinek
Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)	(finančna) Implementacija državne politike na področju energetske učinkovitosti.	Ne	Eko sklad, Javni skladi	Visok
Energetski zakon (EZ-2)	(tehnična) Zagotoviti konkurenčno, varno, zanesljivo in dostopno oskrbo z energijo in energetskimi storitvami ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.	Ne	Ne	Srednji

Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOE)	(tehnična) Izboljšave omrežne infrastrukture: Povečanje učinkovitosti in zanesljivosti električnega omrežja.	Ne	Ne	Visok
Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK)	(finančna) Vlada predpiše merila za opredelitev in evalvacijo števila energetske učinkovitih gospodinjstev, kot so materialna ranljivost, velik delež izdatkov za energijo v razpoložljivem dohodku, preseganje povprečnega deleža izdatkov za energijo	Ne	Javni skladi in skladi EU	Srednji
Akcijski načrt za zmanjšanje energetske revščine za obdobje treh let (2024 - 2026)	Glavni ukrepi: - Naložbene spodbude za ukrepe EE in uporabo OVE za energetske revne - Energetske svetovanje za energetske revne - Informiranje in ozaveščanje energetske revnih - Drugi ukrepi - Sodelovanje v energetskih skupnostih	Potrebna sredstva za izvajanje akcijskega načrta za obdobje 2024-2026 so ocenjena na 33,8 milijona evrov.	Sklad za podnebne spremembe in ESRR	Visok

Zadnji segment v tej fazi analize se nanaša na energijo državljanov v večstanovanjskih stavbah. Če pogledamo samo tiste politike in zakonodajo, ki omenjajo vzpostavitev pobude za energijo državljanov v kakršni koli obliki (npr. energetske skupnosti ali skupnosti za obnovljive vire energije), le trije dokumenti omenjajo takšne pobude v okviru večstranskih blokov. Tabela 4. opredeljuje te dokumente, ter pobude državljanov s področja energije.

Preglednica 4. Pregled zbranih podatkov o vrsti **energetskih pobud, ki jih vodijo državljani, v okviru večstranskih stavb**, v analiziranih dokumentih.

Zakonodaja/politika	Vrste energetskih pobud, ki jih vodijo državljani	Učinek
Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)	Kontaktna točka OVE je dejavnost operaterja trga z električno energijo, v skladu z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo;	Visok
Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOE)	Državlanske energetske skupnosti	Visok
Uredba o samozadostnosti pri proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije	Energetske skupnosti	Srednji
Akcijski načrt za zmanjšanje energetske revščine za obdobje treh let (2024 - 2026)	Eden od predlaganih ukrepov v okviru akcijskega načrta je vključevanje energetske revnih gospodinjstev v energetske skupnosti.	Visok

V naslednjih treh podpoglavjih so predstavljene ugotovitve druge faze analize. Glede na naravo zbranih podatkov so ugotovitve strukturirane tako, da pripovedno obravnavajo tri vnaprej opredeljena in predpostavljena področja izzivov v zvezi z zakonodajnimi in političnimi okviri na področju energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah na nacionalni ravni. V teh poglavjih so navedeni tudi povzetki in ključne ugotovitve širših razmišljanj, ki poudarjajo pozitivne vidike in priložnosti za izboljšanje obstoječega zakonodajnega in političnega okvira v

Estoniji na področju energetske prenove MAB in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah.

5.1 Cilji

Slovenija si tako kot številne druge države članice Evropske unije (EU) prizadeva izboljšati energetske učinkovitost stavbnega fonda, vključno s stanovanjskimi in nestanovanjskimi stavbami. Za doseg ciljev bo treba energijsko prenoviti četrtno obstoječega stavbnega fonda, kar predstavlja približno 22 milijonov m² stavbnih površin. S tem se bo poraba energije v stavbah zmanjšala za skoraj 10 %. Celovita energetska prenova stavb oziroma trajnostna gradnja je strateški projekt vlade, katerega izvajanje omogoča začetek gradnje, spodbuja kreditno dejavnost poslovnih bank, modeli financiranja, uporabljeni za energetske prenove, pa omogočajo tudi uporabo sredstev EU.

Zaradi velikega potenciala prihranka energije in zmanjšanja emisij bi morala biti energetska prenova stavb prednostna naloga pri nacionalnem načrtovanju energetskega prehoda v Sloveniji. Prizadevati si je treba za določitev ambicioznih ciljev, zagotavljanje ustrezne podpore in spodbud prenovitvenih projektov ter zagotavljanje učinkovite in uspešne izvedbe prenove. To lahko vključuje kombinacijo regulativnih ukrepov, finančnih spodbud, tehnične podpore in kampanj za ozaveščanje javnosti, ki bi lastnike stavb in prebivalce spodbudili k energetskim prenovam. Na splošno se to dobro odraža, vendar možnosti za izboljšave še vedno obstajajo, zlasti na področju večstanovanjskih stavb v kombinaciji z energetsko revščino.

Povzetek in ugotovljene ovire

Prvo področje morebitnih zakonodajnih in političnih ovir se nanaša na cilje energetske prenove in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah na nacionalni ravni. V tem smislu je bilo pomembno ugotoviti, ali so nacionalni cilji:

- dovolj **ambiciozni in prednostno obravnavani v** nacionalnem načrtovanju energetskega prehoda;
- zastavljeni na podlagi **izčrpnih podatkov in ustreznih metodologij** za obsežno izhodiščno analizo in spremljanje nacionalnega stavbnega fonda ter energetske revščine na nacionalni ravni;
- **skladni** z ustrežno zakonodajo in politikami **ter združljivi** z drugimi cilji, ki so pomembni za energetski prehod v državi.

Povzetek: Slovenija želi bistveno izboljšati energetske učinkovitost svojega stavbnega fonda, prenoviti četrtno obstoječih stavb in s tem zmanjšati porabo energije za skoraj 10 %. Energetska prenova je ključnega pomena za energetski prehod Slovenije zaradi tega bi morala biti prednostna naloga pri nacionalnem načrtovanju. To vključuje ambiciozne cilje, ustrezno podporo in spodbude ter učinkovito izvajanje. Cilji energetske prenove stavb v večstanovanjskih stavbah so določeni na podlagi analize nacionalnega stavbnega fonda, zlasti v regijah, kot je Podravje, ki vključuje tako mestna kot podeželska območja. Zdi se, da ti cilji ne temeljijo na analizi stanovanjskih razmer in energetske revščine. Med cilji v različnih zakonodajnih dokumentih energetske prenove stavb obstaja skladnost. Vendar pa energetska revščina, zlasti s poudarkom na večstanovanjskih stavbah, ni podrobneje obravnavana.

Ugotovljene ovire v zvezi s CILJI za energetske prenove in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah:

1. Ne zadostno določanje prednostnih nalog in ambicij pri nacionalnem načrtovanju energetske prenove stavb.

2. Pomanjkljivo upoštevanje stanovanjskih razmer in energetske revščine pri določanju ciljev prenove.

3. V zakonodajnih dokumentih ni celovite razprave o energetske revščini, zlasti v okviru večstanovanjskih stavb.

5.2 Ukrepi

Ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti stavb in uporabe obnovljivih virov so ustrezni, vendar se večinoma osredotočajo na stavbe javnega sektorja ali enodružinske stavbe. V primerjavi z drugimi stavbami ali sektorji je zelo malo ukrepov, ki bi bili posebej namenjeni energetske prenovi večstanovanjskih stavb.

V zvezi s posebnimi ukrepi: v okviru priprave strategije DOLGOROČNA STRATEGIJA ENERGETSKE OBNOVE STAVB DO LETA 2050 (DSEPS) je bila opravljena analiza potresne ogroženosti stavb. Ta je pokazala, da bi bilo treba za 61 % stavb opraviti podrobno potresno analizo in v primeru prenove zagotoviti javna sredstva v razponu od 139,9-271,5 milijona EUR. Lastniki stanovanj v večstanovanjskih stavbah bodo morali predložiti identifikacijsko kartico energetskega, požarnega in potresnega vidika stavbe. V katerem so navedene smernice za (postopno) obsežnejšo prenovo. Identifikacijsko kartico bo treba uvesti do leta 2024, do takrat pa je treba pripraviti ustrezno zakonodajo in finančne instrumente.

Povzetek in ugotovljene ovire

Drugi segment potencialnih ovir se nanaša na nacionalne ukrepe za energetske prenove in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah. V zvezi s to temo nas je zanimalo, ali so omenjeni ukrepi:

- Dovolj **primerni in celoviti** glede na poseben nacionalni kontekst ter **v ta namen oblikovani** na podlagi socialnih dialogov s ključnimi deležniki;
- Zadostno obravnavajo pomen energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah **na lokalni in/ali regionalni ravni** v Sloveniji;
- **Prepoznajo socialno ranljive skupine** na vseh ravneh v Sloveniji ter posebno obravnavajo **energetsko revščino v stanovanjskih, večstanovanjskih stavbah**.

Povzetek: V analiziranih dokumentih so energetska revščina in ranljive skupine omenjene le na splošno, brez posebej podrobno opisanih posebnih ukrepov. Med energetske prenove večstanovanjskih stavb in zmanjševanjem energetske revščine je priznana povezava, pri čemer je poudarjen pomen izboljšanja energetske učinkovitosti za zmanjšanje stroškov energije za gospodinjstva z nizkimi dohodki. Posebni ukrepi slovenskega Eko sklada so usmerjeni v energetske revščine, vključno s tistimi, ki se osredotočajo na večstanovanjske stavbe.

Ugotovljene ovire v zvezi z ukrepi za energetske prenove in zmanjševanjem energetske revščine v večstanovanjskih stavbah:

1. Pomanjkanje posebnih ukrepov za ranljive skupine v ključni zakonodaji.

2. Energetska revščina se obravnava na splošni ravni brez razlikovanja glede na ranljive skupine ali vrste stavb.

5.3 Implementacija in spremljanje

Ključni organi, ki nadzorujejo implementacijo in spremljanje ukrepov za energetske prenovne večstanovanjskih stavb so:

Ministrstvo za infrastrukturo: Odgovorno je za razvoj in izvajanje politik na področju gradbeništva, prostorskega načrtovanja, energetike in prometa. Nadzoruje izvajanje zakonodaje in nacionalnih programov, povezanih z energetsko prenovo stavb, vključno z večstanovanjskimi stavbami.

EKO sklad - Slovenski okoljski javni sklad: Eko sklad je finančna institucija, ki upravlja različne finančne spodbude in subvencije za energetske prenovne stavb, tudi večstanovanjskih stavb. Odgovoren je za dodeljevanje sredstev, spremljanje porabe in učinkovitosti ukrepov ter poročanje o doseženih rezultatih.

Ministrstvo za naravne vire in prostor: Ministrstvo sodeluje pri oblikovanju politik za trajnostno rabo energije in varstvo okolja ter spremlja izvajanje ukrepov za zmanjšanje ogljičnega odtisa in povečanje energetske učinkovitosti, vključno z energetsko prenovo stavb.

Občine: Lokalne oblasti imajo pomembno vlogo pri implementaciji in spremljanju ukrepov energetske prenove večstanovanjskih stavb. Odgovorne so za izdajo gradbenih dovoljenj, nadzor in spremljanje izvajanja projektov ter zagotavljanje lokalne podpore in spodbud za energetske prenovne.

Verjamemo, da je mogoče preglednost in učinkovitost teh postopkov izboljšati z večjo javno dostopnostjo informacij, sodelovanjem deležnikov pri odločanju, rednim poročanjem o doseženih rezultatih ter učinkovitim nadzorom in pregledom izvajanja projektov.

Postopki in pogoji pridobitve finančnih spodbud za energetske prenovne večstanovanjskih stavb so včasih nejasni ali zapleteni. To lahko povzroči zmedo in oklevanje med lastniki ali upravitelji stavb, kar na koncu ovira učinkovito uporabo razpoložljivih sredstev.

Iz analiziranih dokumentov je razvidno, da je pristojnost izvajanja in spremljanja ukrepov za energetske prenovne stavb in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji razpršena med več različnih institucij. Nekatere od teh institucij so:

Ministrstvo za infrastrukturo: Ministrstvo za infrastrukturo ima pomembno vlogo pri oblikovanju politik, programov in zakonodaje na področju gradnje, prostorskega načrtovanja in energetske učinkovitosti stavb, vključno z večstanovanjskimi stavbami. Odgovorno je tudi za spremljanje in nadzor izvajanja teh ukrepov.

EKO sklad - Slovenski okoljski javni sklad: Sklad je ključna institucija pri zagotavljanju finančnih spodbud in subvencij za energetske sanacije stavb, vključno z večstanovanjskih stavb, ter za zmanjševanje energetske revščine. Njegova vloga je osredotočena na zagotavljanje razpoložljivih finančnih sredstev in spremljanje učinkovitosti izvedenih projektov.

Občine: Lokalne oblasti imajo pomembno vlogo pri implementaciji ukrepov energetske prenove stavb na lokalni ravni, vključno z večstanovanjskimi stavbami. Odgovorne so za izdajanje gradbenih dovoljenj, izvajanje pregledov, zagotavljanje lokalnih spodbud ter sodelovanje z lastniki in upravitelji stavb.

Pomembno bi bilo povečati izmenjavo informacij in izkušenj ter uskladiti politike in programe med različnimi institucijami za učinkovitejše izvajanje ukrepov energetske prenove večstanovanjskih stavb in zmanjšanje energetske revščine v Sloveniji.

Analizirani dokumenti v različnem obsegu vključujejo načela pravičnega prehoda in socialne vključenosti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov energetske prenove večstanovanjskih stavb ter zmanjševanju energetske revščine. Na splošno se mnogi od teh dokumentov zavedajo potrebe po pravičnosti in vključevanju v procese energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine, vendar se stopnja njihovega poudarjanja in konkretni ukrepi lahko razlikujejo. Analizirani dokumenti pogosto priznavajo načela pravičnega prehoda, kar pomeni, da se zavedajo potrebe po zagotavljanju enakih možnosti in koristi za vse družbene skupine v procesu energetske prenove. Zavedajo se pomena socialne vključenosti, ki vključuje zagotavljanje dostopa do energetske prenove za vse, tudi za ranljive skupine in revna gospodinjstva.

Povzetek in ugotovljene ovire

V zadnjem segmentu so nas zanimale morebitne ovire pri implementaciji in spremljanju zgoraj omenjenih ukrepov za energetske prenove in zmanjševanju energetske revščine v večstanovanjskih stavbah. To se nanaša predvsem na oceno:

- **Upravnih organov, ki** nadzorujejo izvajanje in spremljanje ukrepov ter **preglednost in učinkovitost** postopkov izvajanja in spremljanja;
- Razpoložljivi nacionalni **finančni instrumenti in mehanizmi** v državi ter zaznane **vrzeli med potrebnimi in razpoložljivimi javnimi sredstvi** za implementacijo ukrepov;
- **Pravičen prehod in** elementi **socialne vključenosti** pri načrtovanju in implementaciji ukrepov ter vloga **energetskih pobud občanov pri energetski** prenovi stavb in zmanjševanju energetske revščine v večstanovanjskih stavbah;

Povzetek: Ključni organi, ki nadzorujejo implementacijo in monitoring energetske prenove v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji so: Ministrstvo za infrastrukturo, EKO sklad, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter občine. Učinkovitost teh procesov bi bilo mogoče izboljšati z večjo dostopnostjo javnih informacij, sodelovanjem deležnikov, rednim poročanjem o rezultatih ter učinkovitim nadzorom in pregledom projektov. Postopki pridobivanja in pogoji finančnih spodbud za energetske prenove večstanovanjskih stavb v Sloveniji so premalo jasni ter se zdijo zapleteni, kar povzroča zmedo in oklevanje med lastniki ali upravitelji stavb, kar ovira učinkovito uporabo razpoložljivih sredstev. Pristojnost za implementacijo in spremljanje ukrepov za energetske prenove in zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji je razpršena med več ključnih institucij, vključno z Ministrstvom za infrastrukturo, Eko skladom in občinami. Z boljšo komunikacijo in sodelovanjem med temi institucijami bi lahko povečali učinkovitost teh ukrepov. Analizirani dokumenti na splošno priznavajo in vključujejo načela pravičnega prehoda in socialne vključenosti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah. Kljub zavedanju o potrebah po pravičnosti in vključevanju, se poudarki in konkretni ukrepi v posameznih dokumentih razlikujejo.

Zakonodajne in politične ovire:

Ugotovljene ovire pri implementaciji in spremljanju procesov energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah:

- 1. Treba je izboljšati preglednost in dostopnost javnih informacij, sodelovanje z deležniki, rednim poročanjem o rezultatih ter učinkovitim nadzorom in pregledom projektov.**
- 2. Pomanjkanje jasnosti in preglednosti pri postopkih in pogojih za pridobitev finančnih spodbud, kar povzroča zmedo in dvome med lastniki ali upravitelji stavb.**
- 3. Razpršene institucionalne pristojnosti, kar zahteva boljše usklajevanje in izmenjavo informacij za učinkovitejše izvajanje ukrepov energetske prenove in zmanjšanje energetske revščine.**
- 4. Različni poudarki in konkretni ukrepi za pravičen prehod in socialno vključenost, kar vodi v nedosledno uporabo teh načel v procesih energetske prenove in zmanjševanja energetske revščine.**

6. Ovire, povezane z javnimi pozivi za energetske prenovalne večstanovanjskih stavb v Sloveniji

Analiza slovenskega "Javnega poziva - Nepovratne finančne spodbude za nove skupne naložbe večje energijske učinkovitosti starejših stavb s tremi ali več posameznimi deli stavbe (2023)" je naslednja: Javni poziv za nepovratne finančne spodbude v letu 2023 izkazuje naložbe v višini 6.000.000 EUR, namenjene večji energijski učinkovitosti starejših stavb. Struktura nepovratnih sredstev, ki zagotavlja različne ravni finančne podpore glede na obseg izvedenih ukrepov, spodbuja celovite prenovalne. Ta strateški pristop, ki vključuje do 100 % kritje stroškov za ranljive skupine, poudarja vključujočo politiko, namenjeno širšemu sodelovanju pri ukrepih za varčevanje z energijo. Postopki prijave, ki so vključujoči in prilagodljivi, zahtevajo vsaj 50-odstotno soglasje solastnikov ter omogočajo elektronsko in pošto oddajo.

Ta dvojni pristop zagotavlja dostopnost, čeprav bi zapleteni postopki prijave in odobritve lahko odvrčali od sodelovanja. Poenostavitev postopkov bi lahko povečala število prijav, zlasti med lastniki manjših nepremičnin. Program se osredotoča na specifične energetske varčne aktivnosti, kot so toplotna izolacija in optimizacija ogrevalnih sistemov, s ciljem doseči čim večji učinek. Stopnje sofinanciranja, ki segajo od 20 % do 100 %, so prilagojene različnim finančnim zmožnostim, kar spodbuja vključenost. Visoki standardi za prihranke energije (50 % za ogrevanje in 30 % za primarno energijo) pa določajo ambiciozne cilje in zagotavljajo znatno izboljšanje energetske učinkovitosti. Razpoložljivi podatki, kot so število prijavljenih in odobrenih projektov ter vključenost energetske revnih gospodinjstev, so zelo pomanjkljivi, kar ovira oceno učinkovitosti programa. Boljše zbiranje podatkov in večja preglednost sta ključnega pomena za boljše vrednotenje programa in strateške prilagoditve. Trenutno je poudarek predvsem na tradicionalnih ukrepih za varčevanje z energijo, z omejenim poudarkom na vključitvi obnovljivih virov energije. Širitev področja uporabe na rešitve za obnovljive vire energije bi lahko dodatno povečala trajnost in zmanjšala stroške energije.

1. Ne zadostni podatki in preglednost

Podrobnih podatkov o številu prijavljenih in odobrenih projektov ni. Zaradi tega ni mogoče oceniti učinkovitosti in uveljavljenosti javnih razpisov. Posledično je težko opredeliti trende, oceniti uspešnost programov in sprejeti utemeljene odločitve za

prihodnje izboljšave. Prav tako se od programa ne more zahtevati odgovornosti in zagotoviti učinkovito porabo sredstev.

2. Zapleteni postopki prijave

Postopki prijave so dolgotrajni in zapleteni, kar lahko odvrne potencialne prijavitelje, predvsem tiste, ki nimajo znanja ali sredstev. Povzročijo lahko tudi nižjo stopnjo udeležbe, zlasti med majhnimi lastniki nepremičnin in tistimi, ki nimajo strokovne podpore, kar vodi v premajhne porabe razpoložljivih sredstev.

3. Visoki začetni stroški in omejene finančne spodbude

Visoki začetni stroški za projekte energetske prenove so lahko precejšnja ovira, sedanja struktura spodbud pa morda ne zadostuje za ustrezno kritje teh stroškov. Finančna ovira lahko številnim potencialnim vlagateljem, zlasti tistim z omejenimi finančnimi sredstvi, prepreči, da bi se lotili potrebnih prenov. Predlagamo, da se poveča odstotek stroškov, ki jih pokrivajo nepovratna sredstva, zlasti za projekte celovite prenove.

4. Zahteve glede upravičenosti in solastništva

Z vlogo se mora strinjati vsaj 50 % solastnikov, kar je v večstanovanjskih stavbah zaradi različnih interesov in prednostnih nalog težko doseči. Ta zahteva lahko zavleče ali prepreči začetek projektov prenove, zlasti v stavbah z velikim številom solastnikov ali če med njimi obstajajo nesoglasja.

5. Pomanjkanje ciljno usmerjene podpore za energetske revna gospodinjstva

Natančnih podatkov o številu energetske revnih gospodinjstev vključenih v razpise in o skupnem znesku nepovratnih sredstev, ki so bila porabljena za njihovo podporo ni. Brez ciljno usmerjene podpore in podrobnih podatkov energetske revna gospodinjstva morda ne bodo prejela potrebne pomoči, kar bo še povečalo energetske revščine in neenakost.

6. Premajhen fokus na integracijo obnovljivih virov energije

Zdi se, da je sedANJI program osredotočen predvsem na tradicionalne ukrepe za varčevanje z energijo, z omejenim poudarkom na vključevanju rešitev na področju obnovljivih virov energije. To lahko privede do zamujene priložnosti za zmanjšanje stroškov za energijo in povečanje trajnosti z uporabo obnovljivih virov energije.

6.1 Učinkovitost javnih razpisov

Tabela 5 prikazuje učinkovitost in uspešnost javnih razpisov v Sloveniji s poudarkom na skupni vrednosti razpisa, najvišjem in najnižjem znesku nepovratnih sredstev, ki jih je mogoče dodeliti posameznemu projektu, številu prijavljenih in odobrenih projektov.

Tabela 5. Učinkovitost in uspešnost javnih razpisov v Sloveniji

Javni poziv	Skupna vrednost (razpoložljiva finančna sredstva)	Najvišji in najnižji znesek nepovratnih sredstev, ki se lahko dodeli posameznemu projektu	Število odobrenih projektov	Število projektov, prijavljenih na razpis
Javni razpis - Nepovratne finančne spodbude za nove skupne naložbe večje	6.000.000,00 EUR	Do 20 % priznanih naložbenih stroškov pri implementaciji posameznih ukrepov A, B, C ali D;	Brez informacij	Brez informacij

energijske učinkovitosti starejših stavb s tremi ali več posameznimi deli stavbe (2023)"		do 30 % priznanih stroškov naložbe, če se hkrati izvajajo trije ali več ukrepov; Do 100 % priznanih stroškov naložb za izvajanje katerega koli ukrepa (za prejemnike socialnega ali varstvenega dodatka v višini njihovega dodatnega deleža financiranja naložb).		
--	--	---	--	--

Javni razpis za nepovratne finančne spodbude za povečanje energetske učinkovitosti starejših stavb (s tremi ali več posameznimi deli) je imel skupna finančna sredstva v višini 6.000.000 EUR. Kar kaže na velike naložbe v energetske prenove, ki odražajo vse večjo prednostno obravnavo energetske učinkovitosti v politiki in financiranju. Nepovratna sredstva bi lahko pokrila različne odstotke priznanih stroškov naložbe, odvisno od obsega in kombinacije izvedenih ukrepov. Ta spremenljivost kaže na strateški pristop spodbujanja celovitih prenov z zagotavljanjem večjih finančnih spodbud za projekte, ki vključujejo več ukrepov za varčevanje z energijo. Zagotavljanje do 100-odstotnega kritja priznanih naložbenih stroškov za prejemnike socialnih ali varstvenih dodatkov kaže na vključujoč pristop. Namen tega je podpreti v projektih energetske prenove finančno najbolj ranljive skupine. Pomanjkanje informacij o številu prijavljenih in odobrenih projektov v razpisu za leto 2023 opozarja na vrzel v razpoložljivih podatkih, ki so ključni za oceno učinkovitosti in uporabe programa.

6.2 Postopki prijave in merila za upravičenost

Tabela 6 prikazuje primerjavo zahtev javnih razpisov v Sloveniji glede upravičenosti, postopkov oddaje projekta, rokov za pregled vloge, reševanja pritožbe in podpisa pogodbe.

Tabela 6. Primerjava postopkov prijave in meril za upravičenost.

Merila	Podrobnosti
Merila za večstanovanjske stavbe	Višina nepovratne finančne spodbude se posameznemu upravičencu določi na podlagi solastniških deležev, ki so razvidni iz predpisanega obrazca, ki je del razpisne dokumentacije.
Upravičeni prosilci	Vsaka fizična oseba, ki je vlagatelj v: lastnik ali solastnik/lastnik stanovanja/skupni lastnik stavbe/dela stavbe, v kateri se izvaja ukrep, ki je predmet javnega poziva
Odstotek zainteresiranih solastnikov	50%
Način oddaje vloge	Elektronsko in po pošti
Trajanje pregledavanja vloge in reševanja pritožb	Vloge se obravnavajo po vrstnem redu prispetja.
Trajanje reševanja pritožb in podpisa pogodbe	Pritožbe se obravnavajo po vrstnem redu prispetja.

Podpisano pogodbo lahko pošljete kadar koli po predhodni odločitvi, vendar najpozneje dva meseca po roku za sklenitve investicije.

Finančne spodbude se dodelijo na podlagi solastniških deležev. Kar kaže na trend spodbujanja kolektivne odgovornosti in naložb v energetske učinkovitost v okviru skupnih stanovanjskih struktur. Spodbuda vsakega solastnika je sorazmerna z njegovim lastniškim deležem, kar kaže na pravično porazdelitev sredstev za zagotovitev enake možnosti prenove. Upravičeni vlagatelji so fizične osebe, ki so lastniki ali solastniki večstanovanjskih stavb ali delov stavb, v katerih se izvajajo prenove. Odraža se trend vključevanja, ki omogoča, da za spodbude financiranja zaprosi širok krog deležnikov v stavbi. To spodbuja širšo vključenost in sodelovanje pri pobudah za energetske učinkovitost. Za oddajo vloge mora biti zainteresiranih vsaj 50 % solastnikov. To poudarja pomen skupnega odločanja ter interesa pri izvajanju projektov energetske prenove. Zagotavlja, da se doseže večinsko soglasje, kar spodbuja skupinski pristop k izboljšavam energetske učinkovitosti. Vloge je mogoče oddati v elektronski obliki in po pošti. Ta dvojni pristop poudarja težnjo po prožnosti in dostopnosti v postopku prijave, saj upošteva različne želje in zagotavlja, da lahko sodelujejo prijavitelji z različnimi stopnjami digitalnega dostopa in znanja. Vloge se obravnavajo po vrstnem redu prejemanja, kar odraža težnjo po politiki "kdor prej pride, prej melje". Namen tega trenda je racionalizirati postopek ter zagotoviti pregleden in pravilen pristop pri obravnavi prijav, kar spodbuja pravočasne prijave. Tudi pritožbe se obravnavajo po vrstnem redu, kot jih prejmemo. Podpis pogodbe pa mora biti opravljen v dveh mesecih po roku za sklenitve investicije. To kaže na prizadevanje za učinkovito reševanje sporov in zagotavljanje pravočasnega obravnavanja vlog, kar spodbuja občutek nujnosti in zavezanosti vlagateljev.

6.3 Ukrepi prenove in stopnje sofinanciranja

V tabeli 7 so predstavljeni podatki o različnih vidikih programov, vključno z upravičenimi ukrepi, stopnjami sofinanciranja, številom vključenih kvadratnih metrov, obveznimi prihranki energije in vključenimi obnovljivimi viri energije (OVE).

Tabela 7. Ukrepi prenove.

Upravičene projektne aktivnosti	Splošni del za ukrepe A, B, D: - Priloga 1A Naslovna stran projektne dokumentacije - Priloga 1B Sodelujoči strokovnjaki pri načrtovanju - Priloga 1C Naslovna stran načrta - Priloga 2B Izjava projektanta in vodje projektiranja v PZI A - toplotna izolacija fasade, zunanje stene/tla ali stene, obrnjene proti tlom, B - toplotna izolacija ravne strehe, poševne strehe ali stropa proti neogrevanemu prostoru/podstrešje, C - toplotna izolacija tal na terenu ali tal nad neogrevanim prostorom/kletjo, D - optimizacija ogrevalnega sistema."
Najnižje in najvišje stopnje sofinanciranja za ukrepe	20-100 % (glede na število ukrepov in če je oseba prejemnik socialnega ali varstvenega dodatka)

Skupno število kvadratnih metrov, ki so bili vključeni v razpis/program	Brez informacij
Obvezni minimalni letni prihranki energije za ogrevanje v primerjavi s stanjem pred prenovo	50%
Obvezni letni prihranki primarne energije v primerjavi s stanjem pred prenovo	30%
Vključeni obnovljivi viri v razpisu/programu	Brez informacij
Stopnja sofinanciranja OVE	Brez informacij

Določanje podrobnih sprejemljivih ukrepov, kot sta toplotna izolacija in optimizacija ogrevalnega sistema, kaže na ciljno usmerjen pristop k energetske učinkovitosti. Z osredotočanjem na ključna področja, kjer so izgube energije velike, želi program povečati učinek prihranka energije. Stopnje sofinanciranja se gibljejo od 20 % do 100 %, odvisno od števila izvedenih ukrepov in tega ali je prejemnik upravičenec socialnega ali varstvenega dodatka. Širok razpon kaže na prožen pristop k financiranju, ki omogoča različne stopnje finančne podpore glede na pogoje. Kaže na trend vključevanja in podpore ranljivim skupinam prebivalstva, katerega cilj je zagotoviti, da imajo tudi osebe z omejenimi finančnimi sredstvi koristi od pobud za energetske prenove. Določitev visokega standarda za prihranke energije (50 %) odraža zavezanost znatnim izboljšavam energetske učinkovitosti. To pomeni, da program daje prednost znatnemu zmanjšanju porabe energije za ogrevanje, kar lahko privede do nižjih računov za energijo in manjšega vpliva na okolje. Pogoji po vsaj 30-odstotnem letnem prihranku primarne energije poudarja pomen celovitih prihrankov energije pri vseh vrstah energije, ne le pri ogrevanju. Z določitvijo tega program spodbuja obsežne izboljšave energetske učinkovitosti, ki lahko prispevajo k širšim trajnostnim ciljem. Pomanjkanje informacij o obnovljivih virih energije nakazuje, da se program morda osredotoča predvsem na ukrepe za energetske učinkovitost in ne na proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Trend kaže na to, da se v tej fazi daje prednost zmanjšanju obstoječe porabe energije in ne prehodu na obnovljive vire energije. Prav tako lahko pomeni, da projekti obnovljivih virov energije niso pomemben del tega programa ali pa se obravnavajo ločeno. Zdi se, da je poudarek na tradicionalnih ukrepih za varčevanje z energijo in ne na vključevanju sistemov obnovljivih virov energije.

6.4 Energetska revščina

Podatkov o številu gospodinjstev z energetske revnimi gospodinjstvi vključenih v razpis in o skupnih nepovratnih sredstvih, porabljenih za ta gospodinjstva ni. Opredeljena so merila za energetske revna gospodinjstva: "Gospodinjstva, ki se soočajo z izzivi, povezanimi z visokimi stroški energije v primerjavi z njihovim razpoložljivim dohodkom." Pomanjkanje podatkov o energetske revnih gospodinjstvih in posebnih dodelitvah nepovratnih sredstev razkriva vrzel pri spremljanju programa in poročanju. To nakazuje, da je treba izboljšati zbiranje podatkov in preglednost, da bi zagotovili, da programi učinkovito dosegajo in podpirajo energetske revna gospodinjstva. Odpravljanje te podatkovne vrzeli bi oblikovalcem politik in upraviteljem programov pomagalo bolje razumeti učinkovitost programa, ter jih spodbudilo da prilagodijo strategije za učinkovitejše usmerjanje in podporo tistim, ki jo potrebujejo. Opredeljeno merilo za energetske revna gospodinjstva se osredotoča na breme stroškov energije glede na razpoložljivi dohodek, kar kaže na jasno prednostno obravnavo tistih, ki so ekonomsko

najbolj ranljivi. Ta pristop poudarja zavezanost socialni pravičnosti z opredelitvijo in zagotavljanjem podpore gospodinjstvom, ki porabijo precejšen del svojih prihodkov za energijo, kar lahko pripomore k zmanjšanju energetske revščine in izboljšanju splošnih življenjskih razmer. Ker ni posebnih podatkov o številu energetske revnih gospodinjstev in znesku nepovratnih sredstev, ki so jim bila dodeljena, je to potencialno področje, na katerem bi bilo treba izboljšati način usmerjanja in dodeljevanja sredstev. S tem bi zagotovili, da najbolj ranljive skupine prebivalstva prejmejo pomoč, ki jo potrebujejo za izboljšanje energetske učinkovitosti, s čimer bi končno zmanjšali svoje stroške za energijo in izboljšali kakovost življenja.

7. Politična priporočila za izboljšanje nacionalnega regulativnega okvira

Predlagana priporočila opredeljujejo splošne smernice za ukrepe, katerih namen je izboljšati proces doseganja ciljev energetske učinkovitosti, zlasti s poudarkom na energetske prenovi in zmanjševanju energetske revščine v večstanovanjskih stavbah v Sloveniji. Energetska neučinkovitost večstanovanjskih stavb ostaja ena od ključnih infrastrukturnih ovir za trajnostno upravljanje z obnovljivimi viri energije ter splošno preoblikovanje sistemov proizvodnje in porabe energije v Sloveniji. Poleg pomembne vloge, ki jo ima preobrazba stanovanjskega sektorja v celotnem energetske preoblikovanju, je zagotavljanje energetske učinkovitosti stanovanjskih stavb s celovito energetske prenovi ključni korak k izkoriščanju energetskega potenciala občanov v večstanovanjskih stavbah. Ta prizadevanja tudi močno prispevajo k splošni dekarbonizaciji stanovanjskega sektorja in doseganju ciljev⁴ preoblikovanja evropskega stavbnega fonda v stavbe s (skoraj) ničelnimi emisijami.

Ta priporočila izhajajo iz predhodno prikazane analize prejšnjih javnih pozivov za energetske prenovi večstanovanjskih stavb v Sloveniji ter ovir, ugotovljenih v analizi regulativnega in političnega okvira za energetske prenovi večstanovanjskih stavb in energetske zmanjševanje revščine. Z implementacijo elementov teh političnih priporočil v sedanje postopke, politike in zakonodajo bi lahko bistveno povečali učinkovitost, vključenost in trajnost razpisov za energetske prenovi večstanovanjskih stavb v Sloveniji, kar bi vodilo k izboljšanju energetske učinkovitosti in na koncu privedlo do zmanjšanja energetske revščine po vsej državi.

PRIPOROČILO 1: Vzpostavitev centralizirane platforme energetskih podatkov.

Odpraviti primanjkljaj podatkov in preglednosti projektov energetske učinkovitosti v Sloveniji. Cilj priporočila je izboljšati zbiranje, urejanje in diseminacija podatkov, povezanih z javnimi razpisi za projekte energetske učinkovitosti, ter tako omogočiti boljše ocenjevanje, odgovornost in sprejemanje odločitev. Vzpostavitev centralizirane platforme za zbiranje, upravljanje in izmenjavo podatkov o porabi energije po vsej Sloveniji, s posebnimi moduli za večstanovanjske stavbe. Platforma mora tudi vključevati podatke o rabi energije, stopnjah energetske učinkovitosti, značilnostih

⁴ Evropski parlament je marca 2023 sprejel osnutek ukrepov za povečanje stopnje obnove energije ter zmanjšanje porabe energije in emisij toplogrednih plinov. Cilj predlagane revizije direktive o energetske učinkovitosti stavb (EPBD) je do leta 2030 znatno zmanjšati emisije toplogrednih plinov in porabo energije v stavbnem sektorju EU, do leta 2050 pa doseči podnebno nevtralnost. Od leta 2028 dalje morajo biti vse nove stavbe brez emisij in opremljene s solarnimi tehnologijami, medtem ko morajo stanovanjske stavbe, ki se obsežno prenavljajo, te zahteve izpolnjevati do leta 2032. "Skoraj nič-energijska stavba" pomeni stavbo z zelo visoko energetske učinkovitostjo, tj. zelo majhno količino energije, potrebne za delovanje, pri čemer se potrebna energija večinoma proizvaja iz obnovljivih virov na kraju samem ali v bližini (Energetski zakon EZ-1, Uradni list RS, št. [60/19](#) in Akcijski načrt za skoraj nič-energijske stavbe do leta 2020 (ANsNES)).

stavb in o socialno-ekonomskih podatkih prebivalcev. Dostop bi moral biti omogočen oblikovalcem politik, upraviteljem stavb in prebivalcem, s čimer se zagotovi transparentnost. Centralizirani podatki bodo omogočili boljše spremljanje vzorcev porabe energije, prepoznavanje stavb, ki jim grozi energetska revščina ter bolj informirano odločanje o ukrepih za energetske učinkovitost. Preglednost podatkov bo prebivalcem in deležnikom omogočila tudi aktivno sodelovanje pri pobudah za varčevanje z energijo.

PRIPOROČILO 2: Poenostavitev in racionalizacija postopkov oddaje vlog za večstanovanjske stavbe v Sloveniji.

Poenostavitev obrazcev in postopkov za prijavo subvencij, nepovratnih sredstev in drugih povezanih programih. To je mogoče doseči z zmanjšanjem števila zahtevanih dokumentov, odpravo nepotrebnih korakov ter zagotavljanjem jasnih in natančnih navodil. Postopek je treba digitalizirati in omogočiti enostavno spletno oddajo vlog. Poenostavljeni postopki bodo vsem prosičcem, zlasti tistim v večstanovanjskih stavbah olajšali dostop do finančne pomoči in sodelovanje v programih za energetske učinkovitost. To je zlasti pomembno za gospodinjstva z nizkimi dohodki, ki bi jih sicer zapletena birokracija odvrnila od postopka prijave.

PRIPOROČILO 3: Podpora mehanizma kolektivnega financiranja

Spodbujanje mehanizmov kolektivnega financiranja, ki prebivalcem večstanovanjskih stavb omogočajo združevanje sredstev in delitev finančnega bremena projektov energetske učinkovitosti. Namen tega priporočila je premagati finančne ovire, s katerimi se lahko soočajo posamezni stanovalci, s čimer bodo obsežne energetske posodobitve postale izvedljivejše in pravičnejše. Skupinska posojila vključujejo več stanovalcev, ki skupaj zaprosijo za enotno posojilo, ki krije stroške posodobitev energetske učinkovitosti, kot so izolacija, zamenjava oken ali namestitve sončnih kolektorjev v večstanovanjskih stavbah. Posojilo se razdeli med vsa sodelujoča gospodinjstva, pogoji odplačevanja pa so prilagojeni njihovemu skupnemu finančnemu položaju.

Vlada lahko spodbudi partnerstva s finančnimi institucijami, da bi te ponudile posebne skupinske kreditne pakete za prebivalce večstanovanjskih stavb. Ta posojila bi imela nižje obrestne mere in daljša obdobja odplačevanja, kar bi z državnimi jamstvi ali subvencijami bilo mogoče. Finančne institucije bi lahko ocenile skupno kreditno sposobnost prebivalcev stavbe in ne posameznih kreditnih profilov, kar bi zmanjšalo tveganje in povečalo verjetnost odobritve.

PRIPOROČILO 4: Sistem ponderiranega glasovanja

Racionalizirati postopke odločanja in obravnavati izzive, ki jih prinaša zahteva, da se mora z izvedbo projektov energetske učinkovitosti strinjati vsaj 50 % solastnikov. Namen tega priporočila je omogočiti hitrejša in pravičnejša sprejemanje odločitev v večstanovanjskih stavbah, kjer lahko različni interesi in prednostne naloge solastnikov odložijo ali preprečijo nujne obnove.

Izvedite sistem ponderiranega glasovanja, pri katerem glasovi temeljijo na lastniških deležih (npr. lastniki večjih stanovanj imajo več besede) in ne na številu posameznih solastnikov. Sistem zagotavlja, da imajo tisti z večjimi finančnimi deleži sorazmeren vpliv na odločitve. Uvedite zakonske določbe, ki bodo omogočale sistem ponderiranega glasovanja v večstanovanjskih stavbah, zlasti pri odločanju o projektih energetske

učinkovitosti. Za to bo morda treba spremeniti veljavne zakone o solastništvu, da se takšni sistemi lahko sprejmejo z navadno večino glasov solastnikov. Ponderirano glasovanje lahko pomaga odpraviti situacije, v katerih lahko manjšina solastnikov, ki so lahko lastniki le majhnega dela stavbe, blokira pomembne odločitve. Ta sistem bolj usklajuje moč odločanja s finančno odgovornostjo.

PRIPOROČILO 5: Kampanje ozaveščanja in informiranja

Začeti ciljno usmerjene kampanje ozaveščanja energetske revnih gospodinjstev o razpoložljivih podpornih programih in o tem, kako do njih priti. Kampanje morajo biti kulturno občutljive ter morajo uporabljati več kanalov za doseganje različnih segmentov prebivalstva. Pri oblikovanju in širjenju informacij sodelujte z lokalnimi vladami, nevladnimi organizacijami in voditelji skupnosti. Da se zagotovi širok doseg lahko kampanje vključujejo obiske od vrat do vrat, srečanja skupnosti in partnerstva s socialnimi službami.

Številna energetske revna gospodinjstva se ne zavedajo podpore, ki jim je na voljo, ali pa se pri dostopu do informacij soočajo z ovirami. Proaktivno ozaveščanje zagotavlja, da so ta gospodinjstva obveščena in usposobljena za sodelovanje v programih za energetske učinkovitost.

PRIPOROČILO 6: Večja osredotočenost na integraciji obnovljivih virov energije

Razširiti obseg slovenskih programov energetske učinkovitosti z večjim poudarkom na vključevanju rešitev za obnovljive vire energije v večstanovanjskih stavbah. Cilj tega priporočila je zmanjšati stroške energije, povečati trajnost in spodbujati prehod na nizkoogljično gospodarstvo, tako da obnovljivi viri energije postanejo osrednja sestavina pobud za energetske učinkovitost. Razvoj in spodbujanje finančnih produktov, posebej prilagojenih projektom na področju obnovljivih virov energije v večstanovanjskih stavbah, kot so zelene obveznice, nizkoobrestna posojila in možnosti lizinga za solarne inštalacije in druge obnovljive tehnologije. Finančni paketi lahko pomagajo pri visokih začetnih stroških, povezanih z napravami za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, s čimer postanejo bolj dostopni za stanovalce v večstanovanjskih stavbah in spodbujajo širše uvajanje tehnologij obnovljivih virov.

Priloga 1

Instrument "T3.1 Analiza nacionalnega regulativnega okvira"

SPLOŠNE INFORMACIJE

Q.1 Država

- Hrvaška
- Slovenija
- Romunija

- Estonija
- Poljska

Q.2 Naslov dokumenta (v angleščini)

(odprto vprašanje)

Q.2.1. Povezava na dokument (če je na voljo)

(odprto vprašanje)

Q.3 Leto objave

(odprto vprašanje)

V.4 Glavno tematsko področje (npr. energija, stavbe, lastništvo itd.)

(vprašanje odprtega tipa)

Q.5 Sekundarno predmetno področje (če je primerno)

(vprašanje odprtega tipa)

V.6 Različica dokumenta

- Končni
- Osnutek

ENERGETSKE OBNOVITVE VEČSTANOVANJSKIH STAVB

Q.7 Ključni DELEŽNIKI (npr. lastniki stavb, najemniki, državljani, energetske agencije itd.), ki jih določa dokument

(vprašanje odprtega tipa)

V.8 V dokumentu so določeni kvantitativni CILJI za energetske prenove večstanovanjskih stavb

- Da
- Ne

V.9 Če DA, vstavite cilj(e) v ustreznih enotah

(vprašanje odprtega tipa)

V.10 Dokument določa UKREPE za energetske prenove večstanovanjskih stavb (da/ne)

- Da
- Ne

V.11 Če DA, navedite seznam (brez opisa) določenih ukrepov. Ukrepe kopirajte in prilepite iz navedenega dokumenta.

(odprto vprašanje)

V.12 Dokument določa FINANČNI OKVIR za izvajanje ukrepov (da/ne)

- Da
- Ne

V.13 Če DA, navedite finančni obseg vsakega ukrepa (če je na voljo) v EUR

(odprto vprašanje)

V.14 V dokumentu so opredeljeni FINANČNI VIRI za izvajanje ukrepov (da/ne)

- Da
- Ne

V.15 Če DA, navedite seznam (brez opisa) določenih finančnih virov. Za vsak opredeljen ukrep kopirajte in prilepite finančni vir (če je na voljo) iz navedenega dokumenta.

(odprto vprašanje)

V.16 Splošna samoocena VLOGA dokumenta za ENERGETSKE RENOVACIJE večstanovanjskih stavb

- Nizka
- Srednja
- Visoka

ENERGETSKA REVŠČINA V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH

V.17 Dokument na splošno OBRAVNAVA zmanjševanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah (da/ne)

- Da
- Ne

V.18 Dokument opredeljuje konkretne UKREPE za zmanjšanje energetske revščine v večstanovanjskih stavbah (da/ne)

- Da
- Ne

V.19 Če DA, navedite seznam (brez opisa) določenih ukrepov. Ukrepe kopirajte in prilepite iz navedenega dokumenta.

(odprto vprašanje)

V.20 V dokumentu so opredeljeni FINANČNI VIRI za izvajanje ukrepov (da/ne)

- Da
- Ne

V.21 Če DA, navedite seznam (brez opisa) določenih finančnih virov. Za vsak opredeljen ukrep kopirajte in prilepite finančni vir (če je na voljo) iz navedenega dokumenta.

(odprto vprašanje)

V.22 Dokument določa FINANČNI OKVIR za izvajanje ukrepov (da/ne)

- Da
- Ne

V.23 Če DA, navedite finančni obseg vsakega ukrepa (če je na voljo) v EUR

(odprto vprašanje)

V.24 Splošna samoocena POMEMBOSTI dokumenta za zmanjševanje energetske revščine v MAB

- Nizka
- Srednja
- Visoka

ENERGIJA STANOVALCEV V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH

V.25 V dokumentu so opredeljeni pogoji za vzpostavitev državljskih energetskih pobud v večstanovanjskih stavbah, npr. energetske skupnosti ali skupnosti za obnovljive vire energije (da/ne)

- Da
- Ne

V.26 Katere vrste energetskih pobud, ki jih vodijo državljani, so omenjene?

(odprto vprašanje)

V.27 Splošna samoocena POMEMBOSTI dokumenta?

- Nizka
- Srednja
- Visoka

Priloga 2

Instrument "T3.1 Analiza nacionalnega regulativnega okvira, odprti obrazec"

V1. Na podlagi pregledanih nacionalnih predpisov in drugih uradnih dokumentov vezanih na energetske prenovne stavbe opišite trenutno raven ambicij vaše države za energetske prenovne večstanovanjskih stavb, ki se nanašajo na posebne nacionalne cilje (če obstajajo) in cilje, ki jih je določila Evropska komisija. Kako dobro ali slabo sedanji nacionalni cilji odražajo potrebo po obsežni energetske prenovne stavb v zasebnih gospodinjstvih v vaši državi? Kako pomembna je po vašem mnenju energetska prenova večstanovanjskih stavb pri splošnem energetske prehodu v vaši državi in/ali ali ima prednost pri nacionalnem načrtovanju energetskega prehoda?

(odprto vprašanje)

V3. Ali so opredeljeni cilji v ustrezni zakonodaji in uradnih dokumentih skladni? Ali obstajajo sektorske ali kakršne koli druge neskladnosti v zvezi z načrtovanjem energetske prenovne stavb in/ali zmanjševanjem energetske revščine v večstanovanjskih stavbah? Če so, jih na kratko opišite.

(odprto vprašanje)

V4. Na podlagi pregledanih nacionalnih predpisov in drugih uradnih dokumentov v zvezi z energetske prenovne stavb na kratko ocenite ustreznost opredeljenih ukrepov za energetske prenovne večstanovanjskih stavb za obstoječe nacionalno okolje. Po potrebi opišite postopek vključevanja ključnih deležnikov v (so)oblikovanje navedenih ukrepov in/ali javno razpravo o opredeljenih ukrepih. Ali v nacionalnem načrtovanju manjkajo kakšni posebni ukrepi, ki bi jih bilo treba izvesti v vaši državi glede na njeno specifično infrastrukturno, institucionalno, socialno-ekonomsko in kulturno ozadje?

(odprto vprašanje)

V5. Kako obstoječi ukrepi obravnavajo regionalno in/ali lokalno raven v vaši državi? Ali obstajajo posebni ukrepi za mesta in regije ter kako dobro ali slabo odražajo dejanske potrebe in zmogljivosti podnacionalnih enot za izvajanje navedenih ukrepov? Ali med nacionalno in lokalno/regionalno ravno obstajajo neskladja glede konceptualizacije ukrepov za energetske prenovne stavbe z večstanovanjskimi stavbami, in če je tako, jih na kratko opišite.

(odprto vprašanje)

V6. Kako dobro ali slabo ti ukrepi prepoznavajo ranljive družbene skupine na nacionalni in lokalni ravni v vaši državi? Katere družbene skupine so v analizirani zakonodaji in uradnih dokumentih prepoznane in katere NE, vendar so potencialno še posebej ranljive v vaši državi? Kako dobro ali slabo je energetska revščina v večstanovanjskih stavbah obravnavana v omenjenih dokumentih glede na obstoječe ukrepe? Ali ob upoštevanju analizirane dokumentacije obstaja jasna povezava (v smislu glavnih koristi, ovir itd.) med energetske prenovne stavbe in večstanovanjskih stavb in nacionalnim in/ali regionalnim zmanjševanjem energetske revščine?

(odprto vprašanje)

V7. Kateri upravni organi v vaši državi nadzirajo izvajanje in spremljanje ukrepov za energetske prenovne stavbe, opredeljenih v analiziranih dokumentih? Na kratko ocenite preglednost in učinkovitost teh postopkov ali subjektov v postopkih izvajanja in spremljanja.

(odprto vprašanje)

V9. Ali ob upoštevanju analiziranih dokumentov obstaja očitna institucionalna pristojnost za izvajanje in spremljanje ukrepov energetske prenove stavb in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah? Katere (vrste) institucije so v zvezi s tem v vaši državi najbolj poudarjene in kako? Kako dobro ali slabo so različne nacionalne institucije usklajene v okviru obstoječega načrtovanja, če sploh, in kako ocenjujete njihovo vlogo pri izvajanju?

(odprto vprašanje)

V10. V kolikšni meri analizirani dokumenti priznavajo in vključujejo načela pravičnega prehoda in socialne vključenosti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov energetske prenove stavb in zmanjševanja energetske revščine v večstanovanjskih stavbah? Ali analizirani dokumenti priznavajo potrebo po širšem socialnem dialogu in sodelovanju javnosti v teh procesih, kot je opisano v analiziranih dokumentih? Kako so v zvezi s tem opisani ti procesi? Kateri družbeni akterji so poudarjeni in imajo prednost ter kateri niso, vendar bi jo morali imeti, če upoštevamo širši družbeni kontekst? V kolikšni meri in kako dobro ali slabo je v analizirane dokumente vključen koncept državljskih energetskih pobud in kako je opredeljena njegova vloga v zvezi z energetske prenovne stavbe in zmanjševanjem energetske revščine v večstanovanjskih stavbah?

(odprto vprašanje)

Priloga 3

Instrument "T3.1 Analiza prejšnjih javnih razpisov"

V.1 Država

- Hrvaška
- Slovenija
- Romunija
- Estonija
- Poljska

V.2 Katerega leta je bil objavljen razpis?

(odprto vprašanje)

V.3 Kako se imenuje klic?

(odprto vprašanje)

V.4 Kakšna so merila za večstanovanjske stavbe? (npr. odstotek celotne uporabne površine, ki se uporablja za stanovanja; najmanjše število stanovanjskih enot; ima upravnika stavbe in druga merila)

(odprto vprašanje)

V.5 Kdo so upravičeni prosilci?

(odprto vprašanje)

V.6 Kolikšen (večinski) odstotek zainteresiranih solastnikov je potreben za prijavo projekta na ta razpis?

(odprto vprašanje)

V.7 Na kakšen način se odda vloga na ta razpis (npr. elektronsko, po pošti)?

(odprto vprašanje)

V.8 Kako dolgo v povprečju traja postopek pregleda vloge? (npr. z izračunom časovne razlike med datumom vloge in datumom obvestila o odobritvi). Navedite v mesecih, tednih ali dnevih.

(odprto vprašanje)

V.9 Kako dolgo traja, da se reši pritožba?

(odprto vprašanje)

V.10 Kakšen je rok za podpis pogodbe od datuma sprejetja sklepa o financiranju?

(odprto vprašanje)

V.11 Kako dolgo je najdaljše obdobje izvajanja projekta v tem razpisu?

(odprto vprašanje)

V.12 Navedite skupno vrednost (razpoložljiva finančna sredstva) razpisa v EUR?

(odprto vprašanje)

V.13 Prosimo, navedite najvišji in najnižji znesek nepovratnih sredstev, ki se lahko dodeli posameznemu projektu? (v EUR)

(odprto vprašanje)

V.14 Navedite kratek seznam (v točkah) sprejemljivih projektnih dejavnosti (npr. izdelava projektne dokumentacije, energetska prenova)?

(odprto vprašanje)

V.15 Kakšne so najnižje in najvišje stopnje sofinanciranja ukrepov za iste dejavnosti? (v EUR)

(odprto vprašanje)

V.16 Koliko projektov se je prijavilo na razpis?

(odprto vprašanje)

V.17 Koliko prijavljenih projektov je bilo odobrenih?

(odprto vprašanje)

V.18 Koliko kvadratnih metrov skupaj je bilo vključenih v energetske prenove v tem razpisu?

(odprto vprašanje)

V.19 Ali so v razpis vključena tudi energetska revna gospodinjstva?

- Da
- Ne

V.20 Če DA, koliko energetska revnih gospodinjstev je bilo vključenih v energetske prenove?

(odprto vprašanje)

V.21 Na kratko opišite merilo za energetska revna gospodinjstva?

(odprto vprašanje)

V.22 Kolikšen del celotne dotacije za ta razpis je bil porabljen? (v odstotnih točkah)

(odprto vprašanje)

V.23 Kakšni so obvezni minimalni letni prihranki energije, KOT SO OPREDELJENI V TEKSTU RAZPISA ZA OGREVANJE, v primerjavi s stanjem pred prenovo? (kWh/leto in/ali odstotek)

(odprto vprašanje)

V.24 Kolikšen je obvezni letni prihranek primarne energije, KOT JE OPREDELJEN V TEKSTU RAZPISA, v primerjavi s stanjem pred prenovo? (kWh/leto in/ali odstotek)

(odprto vprašanje)

V.25 Ali je sofinanciranje obnovljivih virov energije vključeno v razpis?

- Da
- Ne

V.26 Kateri obnovljivi viri energije so vključeni v razpis (npr. fotovoltaični sistemi za proizvodnjo električne energije)?

(odprto vprašanje)

V.27 Kakšna je bila stopnja sofinanciranja obnovljivih virov energije v tem razpisu?

(odprto vprašanje)

Projekt CEESEN-BENDER je financiran iz programa Evropske unije za okoljske in podnebne ukrepe (LIFE 2021-2027), v okviru sporazuma o dodelitvi sredstev št. LIFE 101120994. Informacije in stališča, navedena v tem gradivu, so last avtorjev in ne izražajo nujno uradnega mnenja Evropske unije ali agencije CINEA. Zanje ne moreta biti odgovorna, niti Evropska unija niti organ, ki dodeljuje sredstva.